НОВЕЛА У ФРАНЦУСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

Према француским теоријама, новела је „врста врло кратког романа”, „прича о занимљивим или забавним догађајима”, има кратак и ефектан завршетак који побуђује на ново и даље читање... Има и других сличних одредница, али свакако – дужина текста није одлучујућа. Новела се разликује од бајке или басне по томе што не садржи поуку нити закључак. Од такозваних кратких форми, које нису роман, постоји појам „recit” – приповетка која је нешто ближа роману, али и „conte” што би за нас било прича, али и бајка.

Новела обрађује једну тему, мало ликова, психолошка анализа није јаче развијена, а често има приповедача. Шарл Бодлер није писао новеле, али је доста преводио Едгара Алана Поа, па је дао значајну оцену: „...Она има над романом предност што краткоћом појачава интензивност...”

У француској књижевности овај род је веома богат и разноврстан, а окружен је и многобројним теоријским студијама. Историјски, новела је као књижевни облик позната у средњем веку, прва штампана збирка је анонимна, појавила се у 15. веку, а зове се *Сто нових новела*, инспирисана Бокачовим *Декамероном*. У 18. веку се изразитије придружује роману, али ће тек у 19. освојити књижевну сцену. Неки писци су се претежно бавили новелом – као Проспер Мериме, Ги де Мопасан, а други су познатији по роману, као Алфонс Доде, Жорж Санд, Колет, Флобер, али су оставили и веома значајне новеле. У 20. веку то су Жан-Пол Сартр, Ален Роб-Грије, Натали Сарот, Жорж-Оливије Шаторејно, Надин Рибо, Жан Жионо, Маргерите Јурсенар, Лиди Салвер, Линда Ли, Жан Ешеноз, Бернар-Мари Колтес... Сваки, па ни овај избор, не дају довољно верну слику о том богатству.

Незаобилазна су имена Марсела Емеа, славног поглавито по новелама, затим Ани Сомон, Андре Жедид, а нешто млађи су Катрин Пејзан, Ерик-Емануел Жмит, број један у области драмских дела, знаменит и по романима, филозофским и музичким расправама. Објавио је неколико књига новела, а у занимљивом есеју написао је: „Новела је нацрт за роман, то је роман сведен на суштинско...”

Од 1974. године у Француској се додељује, осим за роман и поезију, Награда Гонкур за новелу, па су је добили и сви аутори из ове збирке, осим Аник Демузон, која је добитница неколико других награда.

О значају овога књижевног рода у Француској говори и оцена која каже да данашњим ђацима, који углавном не воле да читају, професори треба као задатак да дају новеле, јер оне не траже много времена, а васпитавају и буде жељу за читањем нових и нових. Па ће на ред доћи и романи...